

Среща на две поколения

На 5 октомври, в галерията на Българския културен институт в Прага бе открита изложбата „Диалози“ от проект „ARTелие“ на Софийския университет. Официалното представяне се състоя в присъствието на художничката Бисера Вълева и Анелия Николаева, главен уредник в НХГ, и куратор на експозицията.

Ако можем да си позволим да перифразираме писател като Труман Капоти, който казва, че разговорът не е монологичен, когато се срещат съмишленици, то тази изложба е диалог. Пред публиката в Прага се представят двама автори – Бисера Вълева и Васил Вълев (1934–2021) – основно с работи върху хартия. Между голямоформатните композиции на Бисера Вълева и средния формат творби на Васил Вълев се намесват съзнателно търсените в много малък формат маслени работи, които структурират пространството и създават специфична изобразителна фраза. Експонираните акварели на Васил Вълев са от периода на 70-те и 80-те години – един много активен период за автора, свързан с интензивна изложбена и преподавателска дейност. Работите на Бисера Вълева представят

основни визуални теми от различни нейни изложби от 2011 г. досега.

Изложбата е диалог-среща на две поколения, на учител и ученик, на двама самостоятелни автори, които вървят по един път, в една пластична посока с различните си лица. Художественият разговор между двамата през годините се гради на нееднозначност, на преодолені подражания, на персонални натрупвания и обосноваване на разчетим визуален език. Диалогът, освен между тях, е и с публиката, която чрез картините опосредствено материализира емоциите си, вътрешното си състояние и размишления породени от овеществения

разговор на художниците със самите себе си. Дори техниката на творбите – темпера и акварел, смесването в различни съотношения на плътност и прозрачност, дава възможност за по-голям диапазон на живописни и емоционални слоеве в творбите, на амалгамата от възжеления и преживяно, от смислови и колоритни наслагвания, от частичното им отнемане... Защото, както казва фината и чувствителна поетеса Марина Цве-

Бисера Вълева, Володя Гоцев и Анелия Николаева

таева – в диалога с живописиста (живота) важен е не нейният въпрос, а нашият отговор.

Своеобразно творческо продължение на представените в Прага интерпретации е изложбата „Пепел и прах“ на Бисера Вълева и Орлин Дворянов, която бе открита в галерия „Алма Матер“ на Софийския университет на 17 октомври.

Изложбата е част от проект „ARTелие“ на Катедра „Визуални изкуства“ с ръководител проф. д-р Бисера Вълева, който се осъществява с финансовата подкрепа на Фонд научни изследвания на Софийски университет. Тя се реализира две години след хрумването и

първоначалната идея, когато и светът, и художникът бяха различни. Пандемията промени представи и пространства, предизвика събития, катализира емоции, разруши чакани и установени ритуали. Тези замислени преди две години картини, обаче успяха да съхранят смисъла си.

„Миналото е кофа, пълна с пепел...“ казва Карл Сандбърг, а експозицията, малко или повече, е подчинена на тази негова мисъл. На пръв

поглед това са уголемени детайли от взирането в тях – детайли от обгорени и разрушени пространства, от гранични емоционални състояния, от места като последни убежища. Голямоформатните работи разчитат на елементи от фигури, в чието изграждане буквално се използва пепел (въглен) и прах (пастел). Мечтите и напуснатата реалност са част от илюзорен свят, подчинен на собствена логика, но неотме-

нен от личното изобразително пространство на автора си. Изложбата е обединена от хартията като основен визуален носител и градивен елемент. Посланията, по-скоро са с фокус към персоналното, към обръщането навътре към себе си, независимо от неизбежния и нееднозначен прочит. Експозицията разчита на създаването на обща и близка визуална обвързаност от срещата между художника и зрителя“, разказва Бисера Вълева.

А Орлин Дворянов добавя:

„Извечният ужас на човек е страхът от смъртта. Това е страх от неизбежния край на живота и неизвестността. Ще последва ли след него

Проф. Васил Вълев е дългогодишен преподавател в Националната художествена академия. Роден е в село Сигмен, Бургаска област. През 1959 г. завършва Националната художествена академия (НХА), специалност „Декоративно-монументална живопис“ при проф. Георги Богданов. От 1990 г. е професор по рисуване в НХА. Преподава още в Нов български университет, Варненския свободен университет, свободната академия „Жул Паскин“. В творческата си дейност е организирал самостоятелни изложби: в Търговище – 1967 г., 1978 г., 1990 г., 2014 г.; в София – 1969 г., 1974 г., 1981 г., 1988 г., 1994 г. и 1995 г.; в Попово – 1979 г.; в Пловдив – 1978 г.; в Багдад – 1979 г.; в Русе – 1982 г.; в Ботевград – 1984 г.; в Богота, Колумбия – 1985 г.; в Баня – 1986 г.; в Габрово – 1994 г.; в Перник – 1995 г. и др.

Носител на множество награди; автор на монументални творби за частни и обществени сгради. Негови картини притежават: Националната художествена галерия, Софийска градска галерия, галерии в чужбина и частни сбирки у нас и в Германия, Франция, Русия, Хърватска, Словения, Македония, Турция, Виетнам и др.

Проф. Бисера Вълева завършва специалност „Стенопис“ при проф. Мито Гановски, НХА, София (1989 г.). От 1994 г. работи в СУ „Св. Климент Охридски“ в катедра „Визуални изкуства“. От 1997 г. е хоноруван преподавател по дисциплината „Живопис“ в НХА в специалностите „Графика“ и „Книга, илюстрация и печатна графика“.

От 2005 г. е доктор по педагогика, професор по „Рисуване и композиция“ (2013) в СУ „Св. Климент Охридски“. Академичният ѝ интерес е насочен към преподаването на изобразително изкуство и семиотика на изобразителното изкуство.

Работи в областта на живописа – кавалетна и монументална, като има специален интерес към работата върху хартия.

Член е на СБХ (1991), от дипломирането си досега участва активно във всички изложби, организирани от СБХ, частни галеристи и фондации.

Носител на награди и отличия по време на следването си и в следващата си творческа дейност.

Нейни работи са притежание на НХГ, държавни галерии и частни сбирки както в България, така и в Босна и Херцеговина, Великобритания, Германия, Гърция, Испания, Канада, Кипър, Молдова, Румъния, Русия, САЩ, Северна Македония, Сърбия, Унгария, Франция, Черна Гора и др. Има над 18 самостоятелни изложби, много монументални творби, престижни дипломи и награди.

нещо или нищо повече няма да има? С осъзнаването на факта на преходността на живота се заражда огромно желание тя да бъде преодоляна по някакви начини. Но как да бъде превъзможната една очевидна до жестокост непосредствена реалност? Единственият начин е, ако я превърнем в игра. Така човек достига до две основни игрови форми за победа над смъртта:

- чрез обич, защото обичаме тези преди нас. Обичаме тези, които ни съпътстват в живота. Обичаме тези, които остават след нас... И ако постигнем съвършенство, обичаме всички, като обичта ни се разпростира в някакво необозримо и без-

крайно „време-пространство“ преди и след нас.

Крайността е напълно изключена чрез тази обич.

– чрез художествено заместване, защото вярваме, че животът ни продължава и след смъртта. Изпълняваме необходимите свещени и битови ритуали. Правим изкуство, защото то ни свързва на психично ниво с триадата „минало-настояще-бъдеще“.

Смърт, не си страшна за нас, защото ние те побеждаваме, състезавайки се с теб в тази извечна игра! Няма окончателен край! Не съществува единствено „тук и сега“! Играта продължава!“ ♦